

PROVISORISKE FØLGEBREV OG ANDRE FORTELLINGER

av
Tore Haga

978 *Følgebrev*

Det norske postvesen
Bl. nr. 301.

245

Ankomst nr. _____ Skriv tydelig!

Beløpet må heves innen 1 måned etter innbetalingsmånedens utløp

Opkravspostanvisning

Beløp _____ kr. _____ øre.
Gjentas (kronebeløpet med bokstaver)

Liggeavgift

betalt til _____

adresse (gate, nr.) *Telegrafveien*
(adressepoststed = pakkens innleveringssted) *Bodo*

Kr. _____ øre _____
er opkravsbeløpet for pakke innlevert den _____ til _____

Telefonstasjon

Juni 1929.

Innbetalingsnr. _____
datum *Ky 1.3*
sted _____

Innbetalingsstedets datostempel

Postfunksjonærens underskrift: _____

Overordnet postkontor: _____

60 øre
tatt

10 NORGES POST

20 NORGES POST

Her er et for meg svært interessant dokument, der det dominerende trekket er at det i utgangspunktet er en postanvisning som er omgjort til følgebrev. Det er nemlig anvisningsdelen av Postens Bl.nr. 301, der **Opkravspostanvisning** er strøket ut, og det er med blyant skrevet **Følgebrev**. Før det sies noe mer om dette, skal vi se på et lignende eksemplar med en litt annen historie.

nr. 301.

KUPONG

Kan fraklipes av adressaten

Avgangsstedets poststempel

Opkravsbeløpet 60 kr. — øre

Postopkrav på en pakke, innlevert den *12/7* til *Habel* *Dalen*

Tjenesteangivelser

Ankomst nr. _____ Skriv tydelig!

Følgebrev

~~Innenriksk opkravs-postanvisning~~

på et beløp av *60* kr. *00* øre, skriver _____ kr. _____ øre

KRISTIANIA LÄNNONCHBUREAU

betalt til (navn) _____

adresse (gate, nr.) *P. O. 2008*

bestemmelsessted *Kristiania G.*

Innbetalingsnr. _____
dag _____
sted _____
stedets overordnede kontor _____

Avgangsstedets poststempel

Postmanns navn: _____

Dette siste eksemplaret, som er noen år eldre enn det første, har jeg fått scan av fra Øyvind Midtlid. Jeg oppdaget at han i sin utmerkede artikkel i Norgeskatalogen 2020 hadde brukt som illustrasjon noe som lignet veldig på det dokumentet jeg nyss hadde fått i hende, og som jeg aldri tidligere hadde sett maken til. Øyvind lot seg ikke be to ganger, så her kan jeg altså vise begge.

Det er en vesensforskjell i hvordan de to er brukt. Øyvinds eksemplar, brukt i 1924, har åpenbart vært en del av en oppkravssending av en postpakke som nå ble returnert, trolig fordi oppkravet ikke ble innløst. Jeg kan tenke meg at adressaten hadde fått utlevert følgebrevdelen av Bl.nr. 301, men ikke levert det tilbake, slik at poststedet var henvist til å bruke et annet dokument til returen. Kanskje hadde de ikke noe som passet bedre, og denne anvisningen hadde jo returadressen ferdig utfylt, slik at med passende bruk av blåblyant kunne det gjøres om til et følgebrev. Dette var neppe en vanlig måte å returnere uinnløste postoppkrav på, ellers skulle vi vel oftere ha sett spor av dette.

Mitt eget eksemplar ser ikke ut til å ha vært del av noen oppkravssending. Det synes tvert imot å ha vært brukt ved en ordinær pakkesending fra Telefonstasjonen i Moldjord til Telegrafene i Bodø, og det skal ha vært frankert med 110 øre, som var riktig for en pakke på 1,3 kg i 1932. Det ser ut til at det er avsender som har skrevet **Følgebrev**, mens det må være postfunksjonæren som har funnet frem blåblyanten og strøket over blankettens egentlige navn. Hvorfor det er brukt en slik blankett i stedet for Bl.nr. 72, er en gåte.

Som man ser, er det på blanketten notert: **"Tatt 80 øre"**, og det er forsynt med et stempel for **Liggeavgift**. Dette stempelet er nok påført som en advarende opplysning om noe som her ikke ble aktuelt. Er man interessert i å lese mer om dette emnet, finnes en artikkel kalt **"Pakke på vent"** under år 2018 i denne nettsides artikkelarkiv. At det fjernes frimerker fra følgebrev på denne måten, er ikke ukjent. Jeg mener å huske at jeg for veldig mange år siden fikk høre av en postmester at det var tillatt, bare man attesterte pålydende på det som var tatt. Jeg har et følgebrev, Bl.nr. 72 denne gangen, der frimerker for 70 øre er fjernet, og adressaten har satt sine initialer i frimerkerubrikken.

Det norske postvesen.
Bl. nr. 72.

07236
Oslo Homansby

Angitt verdi kr. _____

157 Følgebrev
for Innenriksk pakke.

Til
C. Brautats Pelsvarerhandel
Bot 212
Bergen
Adressepoststedets navn.

Avsenderens navn
og adresse:
O. Krim
Aller. nr. 85
Oslo.

Takst-
gruppe: I Vekt
kg. 0.2

Postmanns
signatur: 21

Avgangsstedets
dato og stempel:
12 VII 27
HOMANSBY

70 ør.

NORGE
20

Novbr. 1926

Det er frimerkene for portoen som er fjernet. De gjenværende dekker utbringelsesavgiften og er påsatt i Bergen. Les mer om hvorfor slik etterbetaling i 1927 var et regelbrudd, i artikkelen **"Kontroll og kontroll"** under år 2011 i artikkelarkivet. (forts. neste side)

Et annet eksemplar jeg har av Bl.nr. 72, er fra 1932 og adressert til Bodø, akkurat som det første provisoriet i denne artikkelen. Akkurat som på det første har det liggeavgift-stempel, der er fjernet ett frimerke, og der er det satt en blå vinkelstrek, men ikke skrevet noe beløp eller noe annet. Til alt overmål: Et annet medlem av Selskapet kunne - etter å ha sett provisoriet - vise frem en bunke med 15 - femten - eksemplarer av Bl.nr. 72 adressert til Bodø i 1932, der samtlige hadde liggeavgift-stempelet, og samtlige manglet ett eller flere frimerker og hadde blå vinkelstrek; noen med et portobeløp påskrevet der frimerker var fjernet, andre ikke. Vi ble enige om at det må ha vært en frimerkesamler blant funksjonærene på Bodø postkontor. En forsinket takk - høyst sannsynlig post mortem - til vedkommende som slik bidro til denne artikkelen!